

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (peti senat)

z dne 9. marca 2023*

„Predhodno odločanje – Proizvodnja, predstavitev in prodaja tobaknih izdelkov – Direktiva 2014/40/EU – Označevanje in embalaža – Člen 2, točka 40 – Pojem ‚dajanje na trg‘ – Člen 8(3) – Zdravstvena opozorila, ki morajo biti prikazana na zavojčku in kakršni koli zunanji embalaži – Prepoved prekrivanja – Prodajni avtomat za zavojčke cigaret – Zavojčki cigaret, ki niso vidni od zunaj“

V zadevi C-356/22,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Bundesgerichtshof (zvezno vrhovno sodišče, Nemčija) z odločbo z dne 24. februarja 2022, ki je na Sodišče prispela 2. junija 2022, v postopku

Pro Rauchfrei eV

proti

JS eK,

SODIŠČE (peti senat),

v sestavi E. Regan, predsednik senata, D. Gratsias (poročevalec), M. Ilešič, I. Jarukaitis in Z. Csehi, sodniki,

generalna pravobranilka: L. Medina,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so ju predložili:

- za JS eK A. Meisterernst, Rechtsanwalt,
- za Evropsko komisijo E. Schmidt, F. van Schaik in H. van Vliet, agentke,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalne pravobranilke, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

* Jezik postopka: nemščina.

izreka naslednjo

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 8(3) Direktive 2014/40/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 3. aprila 2014 o približevanju zakonov in drugih predpisov držav članic o proizvodnji, predstavitvi in prodaji tobačnih in povezanih izdelkov in razveljavitvi Direktive 2001/37/ES (UL 2014, L 127, str. 1).
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med združenjem Pro Rauchfrei eV in JS eK, ker JS uporablja prodajne avtomate za zavojčke cigaret, zaradi katerih zdravstvena opozorila na embalaži cigaret potrošnikom ostanejo skrita.

Pravni okvir

- 3 Člen 1 Direktive 2014/40, naslovljen „Predmet urejanja“, določa:

„Cilj te direktive je približevanje zakonov in drugih predpisov držav članic o:

[...]

- (b) nekaterih vidikih označevanja in embalaže tobačnih izdelkov, vključno z zdravstvenimi opozorili, ki morajo biti prikazana na zavojčkih tobačnih izdelkov in kakršni koli zunanji embalaži, ter sledljivosti in varnostnih elementih, ki se uporabljajo za tobačne izdelke za zagotovitev njihove skladnosti s to direktivo;

[...]

da bi olajšali pravilno delovanje notranjega trga s tobačnimi in povezanimi izdelki, ob upoštevanju visoke ravni varovanja zdravja ljudi, zlasti mladih, in da bi izpolnili obveznosti Unije iz [Okvirne konvencije Svetovne zdravstvene organizacije za nadzor nad tobakom].“

- 4 Člen 2 te direktive, naslovljen „Opredelitev pojmov“, določa:

„V tej direktivi se uporabljajo naslednje opredelitve pojmov:

[...]

32. „zdravstveno opozorilo“ pomeni opozorilo v zvezi s škodljivimi učinki izdelka na zdravje ljudi ali drugimi neželenimi posledicami njegove uporabe in vključuje besedilna opozorila, sestavljena zdravstvena opozorila, splošna opozorila in informativna sporočila, kot je določeno v tej direktivi;

[...]

40. „dajanje na trg“ pomeni dajanje izdelkov, ne glede na kraj njihove proizvodnje, na voljo potrošnikom v Uniji odplačno ali neodplačno, vključno s prodajo na daljavo; [...]

[...]“

- 5 Naslov II navedene direktive, „Tobačni izdelki“, vsebuje poglavje II, naslovljeno „Označevanje in embalaža“, ki vsebuje člen 8, naslovljen „Splošne določbe“. Ta člen v odstavkih 1, 3 in 8 določa:

„1. Na vsakem zavojčku tobačnega izdelka in kakršni koli zunanji embalaži morajo biti navedena zdravstvena opozorila, določena v tem poglavju, v uradnem jeziku ali jezikih države članice, kjer je izdelek dan na trg.

[...]

3. Države članice zagotovijo, da so zdravstvena opozorila na zavojčku in kakršni koli zunanji embalaži ob dajanju tobačnega izdelka na trg natisnjena tako, da jih ni mogoče odstraniti ali izbrisati, so popolnoma vidna ter niso v celoti ali delno prekrita ali prekinjena z davčnimi žigi, oznakami cene, varnostnimi elementi, ovoji, embalažami, škatlicami ali drugimi predmeti. Na zavojčkih tobačnih izdelkov, razen cigaret in tobaka za zvijanje v vrečkah, so lahko zdravstvena opozorila navedena na nalepkah, če teh ni mogoče odstraniti. Zdravstvena opozorila morajo pri odpiranju zavojčkov ostati nepoškodovana – to ne velja za zavojčke s pokrovčki, pri katerih se pri odpiranju zdravstvena opozorila lahko prelomijo, vendar samo na takšen način, da se zagotovi grafična celovitost in vidnost besedila, fotografij in informacij v zvezi z opuščanjem kajenja.

[...]

8. Slike zavojčkov in kakršne koli zunanje embalaže, ki so ciljno usmerjene na potrošnike v Uniji, morajo biti skladne z določbami tega poglavja.“

Spor o glavni stvari in vprašanji za predhodno odločanje

- 6 JS, poslovodja dveh supermarketov v Münchnu (Nemčija), je 20. maja 2017 pri blagajnah teh supermarketov namestil prodajne avtomate za zavojčke cigaret. Zavojčki cigaret so bili shranjeni v teh prodajnih avtomatih, tako da kupcem niso bili vidni. Na podlagi tipk za izbiro izdelkov na navedenih prodajnih avtomatih je bilo sicer mogoče zaradi grafične upodobitve prepoznati različne znamke cigaret, predpisana zdravstvena opozorila pa niso bila prikazana.
- 7 Kupec je moral za nakup zavojčka cigaret blagajniško osebje prositi, naj prodajni avtomat odklene. Nato je moral sam pritisniti na tipko za izbiro zelenega zavojčka cigaret, ki je bil nato usmerjen neposredno na blagajniški trak, da bi ga kupec lahko plačal.
- 8 Pro Rauchfrei je nepridobitno združenje, ki varuje pravice pasivnih kadilcev. To združenje je pri Landgericht München I (deželno sodišče v Münchnu I, Nemčija) vložilo tožbo, s katero je predlagalo, naj se JS prepove prodaja tobačnih izdelkov, zlasti cigaret, v okoliščinah, v katerih so ob prodaji zdravstvena opozorila na zavojčkih in na kakršni koli zunanji embalaži tobačnih izdelkov prekrita zaradi uporabe naprave, kot je opisana v točki 6 te sodbe. Podredno je združenje Pro Rauchfrei predlagalo, naj se JS prepove prodajanje takih izdelkov z napravo, v kateri so prikazane le slike zavojčkov cigaret, brez zdravstvenih opozoril, ki morajo biti na njih prikazana.
- 9 Landgericht München I (deželno sodišče v Münchnu I) je to tožbo zavrnilo.

- 10 Združenje Pro Rauchfrei je zoper to sodbo pri Oberlandesgericht München (višje deželno sodišče v Münchnu, Nemčija) vložilo pritožbo, ki jo je to sodišče prav tako zavrnilo. V teh okoliščinah se je to združenje odločilo, da bo pri predložitvenem sodišču, Bundesgerichtshof (zvezno vrhovno sodišče, Nemčija), zoper to sodbo vložilo revizijo.
- 11 Ker je to sodišče menilo, da je odločitev o tej pritožbi odvisna od razlage člena 8(3), prvi stavek, in člena 8(8) Direktive 2014/40, je pri Sodišču vložilo predlog za sprejetje predhodne odločbe, vpisan pod številko C-370/20, v okviru katerega je Sodišču postavilo štiri vprašanja za predhodno odločanje.
- 12 Sodišče je v sodbi z dne 9. decembra 2021, Pro Rauchfrei (C-370/20, EU:C:2021:988), odgovorilo na tretje in četrto vprašanje. Tako je po eni strani razsodilo, da je treba člen 8(8) Direktive 2014/40 razlagati tako, da „slika zavojčka“ v smislu te določbe pomeni sliko, ki ni natančen prikaz zavojčka cigaret, ampak jo potrošnik zaradi njenega videza, in sicer njenih obrisov, mer, barv in logotipa znamke, povezuje s takšnim zavojčkom, in po drugi strani, da je treba to določbo razlagati tako, da slika zavojčka cigaret, ki je zajeta s to določbo, vendar ne vsebuje zdravstvenih opozoril iz naslova II, poglavje II, te direktive, ni v skladu s to določbo, čeprav ima potrošnik možnost, da ta opozorila vidi na zavojčku cigaret, ki ustreza takšni sliki, preden ta zavojček kupi.
- 13 Sodišče pa je presodilo, da ob upoštevanju odgovora na tretje in četrto vprašanje na prvo in drugo vprašanje ni treba odgovoriti.
- 14 V predlogu za sprejetje predhodne odločbe, ki je podlaga za to zadevo, pa predložitveno sodišče navaja, da mora v skladu s postopkovnimi pravili, ki veljajo za spor o glavni stvari, spoštovati prednostni vrstni red med glavnim zahtevkom in podrednim zahtevkom. Ker naj bi bila utemeljenost predloga, ki ga je primarno navedlo združenje Pro Rauchfrei, odvisna od odgovora na prvo in drugo vprašanje, na kateri Sodišče v sodbi z dne 9. decembra 2021, Pro Rauchfrei (C-370/20, EU:C:2021:988), ni odgovorilo, in ker naj bi bil odgovor na tretje in četrto vprašanje upošteven le za presojo utemeljenosti podrednega predloga te stranke, bi bil odgovor na prvo in drugo vprašanje še vedno potreben. Predložitveno sodišče namreč dvomi o pomenu pojma „dajanje na trg“ v smislu člena 8(3), prvi stavek, Direktive 2014/40 in o obsegu prepovedi prekrivanja opozoril z „drugimi predmeti“ iz te določbe.
- 15 V teh okoliščinah je Bundesgerichtshof (zvezno vrhovno sodišče) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ti vprašanji:
 - „1. Ali pojem ‚dajanje na trg‘ v smislu člena 8(3), prvi stavek, Direktive 2014/40 zajema ponujanje tobačnih izdelkov prek avtomatov za izdelke tako, da so na zavojčkih cigaret, ki jih vsebujejo ti avtomati, sicer navedena zakonsko določena opozorila, vendar potrošnik zavojčkov cigaret, ki so shranjeni na zalogo v avtomatu, najprej ne vidi in si lahko opozorila na njih ogleda šele, ko pritisne tipko na avtomatu, ki ga mora blagajniško osebje pred tem odblokirati, in ko avtomat zaradi tega še pred plačilom izvrže zavojček cigaret na blagajniški trak?
 2. Ali prepoved ‚prekrivanja‘ opozoril ‚z drugimi predmeti‘ iz člena 8(3), prvi stavek, Direktive 2014/40 zajema primer, v katerem avtomat, ki ponuja izdelke, prekriva celotno embalažo tobačnega izdelka?“

Vprašanja za predhodno odločanje

- 16 Najprej je treba opozoriti, da v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča zavezujoča narava sodbe v zadevi za predhodno odločanje nacionalnemu sodišču, na katero je naslovljena ta sodba, ne preprečuje, da pred odločitvijo v sporu o glavni stvari presodi, da je treba zadevo ponovno predložiti Sodišču, zlasti če mu predloži nove elemente za presojo, ki bi lahko pripeljali do drugačnega odgovora na že postavljeno vprašanje (sodba z dne 6. marca 2003, Kaba, C-466/00, EU:C:2003:127, točka 39 in navedena sodna praksa).
- 17 Iz tega *a fortiori* izhaja, da lahko nacionalno sodišče, na katero je naslovljena sodba Sodišča v postopku predhodnega odločanja, pri tem vloži nov predlog za sprejetje predhodne odločbe, s katerim mu ponovno predloži vprašanja, za katera je Sodišče v tej sodbi presodilo, da mu nanje ob upoštevanju odgovora na druga vprašanja ni treba odgovoriti, če to nacionalno sodišče v novem predlogu navede elemente, kakršni so ti, navedeni v točki 14 te sodbe, iz katerih izhaja, da je odgovor na nepreučena vprašanja dejansko potreben za rešitev spora o glavni stvari.

Prvo vprašanje

- 18 Predložitveno sodišče s prvim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 8(3), prvi stavek, Direktive 2014/40 razlagati tako, da prodaja tobačnih izdelkov prek prodajnih avtomatov, v katerih so zavojčki teh izdelkov shranjeni tako, da jih ni mogoče videti od zunaj, spada pod pojem „dajanje na trg“ v smislu te določbe.
- 19 V zvezi s tem je treba spomniti, da je pojem „dajanje na trg“ v členu 2, točka 40, Direktive 2014/40 opredeljen kot „dajanje izdelkov, ne glede na kraj njihove proizvodnje, na voljo potrošnikom v Uniji odplačno ali neodplačno, vključno s prodajo na daljavo“.
- 20 V skladu z običajnim pomenom izraza „dajati na voljo [...]“ je treba šteti, da je tobačni izdelek predmet „dajanja na trg“ v smislu člena 8(3), prvi stavek, Direktive 2014/40, če ga potrošniki lahko pridobijo. Če je tobačni izdelek na voljo za prodajo, je tako treba šteti, da je bil dan na trg, še preden je bil kupljen in plačan.
- 21 Poleg tega je treba pojasniti, da – kot je razvidno iz besedila člena 2, točka 40, in člena 8(3) te direktive – načini, kako se potrošnikom ponujajo tobačni izdelki, ne vplivajo na pomen pojma „dajanje na trg“ v smislu navedene direktive.
- 22 Zato v obravnavanem primeru dejstvo, da tobačni izdelki niso vidni znotraj prodajnega avtomata, prek katerega so ti izdelki na voljo za prodajo, ne preprečuje ugotovitve, da so bili navedeni izdelki „dani na trg“ v smislu člena 8(3), prvi stavek, Direktive 2014/40.
- 23 Ob upoštevanju zgoraj navedenega je treba na prvo vprašanje odgovoriti, da je treba člen 8(3), prvi stavek, Direktive 2014/40 razlagati tako, da prodaja tobačnih izdelkov prek prodajnih avtomatov, v katerih so zavojčki teh izdelkov shranjeni tako, da jih ni mogoče videti od zunaj, spada pod pojem „dajanje na trg“ v smislu te določbe.

Drugo vprašanje

- 24 Predložitveno sodišče z drugim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 8(3), prvi stavek, Direktive 2014/40 razlagati tako, da so zdravstvena opozorila na zavojčku ali kakršni koli zunanji embalaži tobačnega izdelka „prekrita“ v smislu te določbe zgolj zato, ker je ta izdelek v prodajnem avtomatu shranjen tako, da ga od zunaj nikakor ni mogoče videti.
- 25 Člen 8(3), prvi stavek, Direktive 2014/40 določa obveznost držav članic, da zagotovijo, da so zdravstvena opozorila na zavojčku in kakršni koli zunanji embalaži ob dajanju tobačnega izdelka na trg natisnjena tako, da jih ni mogoče odstraniti ali izbrisati, so popolnoma vidna in niso v celoti ali delno prekrita ali prekinjena z davčnimi žigi, oznakami cene, varnostnimi elementi, ovoji, embalažami, škatlicami ali drugimi predmeti.
- 26 Tako se ta določba ne nanaša izrecno na primer, v katerem so tobačni izdelki, ki sicer na zavojčkih ali na embalaži vsebujejo zdravstvena opozorila, v napravi za shranjevanje, kakršna je ta iz postopka v glavni stvari, shranjeni tako, da niso vidni od zunaj.
- 27 Vseeno je treba ugotoviti, ali je treba v takem primeru šteti, da so zdravstvena opozorila prekrita z „drugim predmetom“ v smislu navedene določbe.
- 28 V zvezi s tem je treba opozoriti, da je treba v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča pri razlagi določbe prava Unije upoštevati ne le njeno besedilo, ampak tudi sobesedilo in cilje, ki jih uresničuje ureditev, katere del je (sodba z dne 28. oktobra 2022, Generalstaatsanwaltschaft München (Izročitev in *ne bis in idem*), C-435/22 PPU, EU:C:2022:852, točka 67 in navedena sodna praksa).
- 29 Besedilo člena 8(3), prvi stavek, Direktive 2014/40 se nanaša na delno ali popolno prekrivanje zdravstvenih opozoril na zavojčkih tobačnih izdelkov ali na kakršni koli zunanji embalaži, in ne na prekrivanje zavojčkov kot takih.
- 30 Poleg tega je treba glede, natančneje, sklicevanja – v členu 8(3), prvi stavek, Direktive 2014/40 – na „druge predmete“, s katerimi bi bilo mogoče prekriti zdravstvena opozorila na zavojčku ali zunanji embalaži tobačnega izdelka, ugotoviti, da so lahko vsi elementi, ki niso taksativno naštet v tej določbi, in sicer davčni žigi, oznake cene, varnostni elementi, ovoji, embalaže ali škatlice, bodisi neposredno nameščeni na zavojček tobačnega izdelka ali njegovo zunanjo embalažo bodisi zajemajo ta zavojček ali njegovo embalažo. Nobeden od teh elementov pa ne more povzročiti, da je tak zavojček povsem nedostopen in neviden za javnost, kot v primeru, v katerem je zaprt v napravo za shranjevanje, kakršna je, kot v obravnavani zadevi, prodajni avtomat.
- 31 Ta razlaga je podprta s sobesedilom, v katero je umeščen ta člen 8(3). Vprašanje prekrivanja zdravstvenih opozoril na zavojčkih tobačnih izdelkov, na katero se ta določba nanaša, se namreč razlikuje od vprašanja v zvezi z morebitnim neobstojem zdravstvenih opozoril na slikah zavojčkov tobačnih izdelkov, ki so lahko na zunanjem delu avtomatske prodajne naprave, v kateri so shranjeni taki zavojčki. Zadnjenavedeno vprašanje spada na področje uporabe člena 8(8) Direktive 2014/40, kot ga je Sodišče razložilo v sodbi z dne 9. decembra 2021, Pro Rauchfrei (C-370/20, EU:C:2021:988).

- 32 Kar zadeva cilj prepovedi prekrivanja zdravstvenih obvestil iz člena 8(3), prvi stavek, Direktive 2014/40, ta direktiva v skladu s svojim členom 1 sledi dvojnemu cilju, ki je olajševanje pravilnega delovanja notranjega trga s tobačnimi in povezanimi izdelki, ob upoštevanju visoke ravni varovanja zdravja ljudi, zlasti mladih (sodba z dne 9. decembra 2021, Pro Rauchfrei, C-370/20, EU:C:2021:988, točka 27 in navedena sodna praksa).
- 33 V zvezi s tem je Sodišče v točki 30 sodbe z dne 9. decembra 2021, Pro Rauchfrei (C-370/20, EU:C:2021:988), v bistvu že pojasnilo, da zdravstvena opozorila, ki morajo biti prikazana na zavojčkih tobačnih izdelkov ali njihovi embalaži, služijo preprečevanju želje po nakupu, ki se pri potrošniku vzbudi ob pogledu na tak zavojček ali sliko tega zavojčka.
- 34 Uresničitev tega cilja pa ni ogrožena, če je zavojček zaprt v napravo za shranjevanje, kot je prodajni avtomat, tako da je od zunaj povsem neviden. Ker v tem primeru potrošnik tega zavojčka ne more videti, zato ne bo imel želje po nakupu, ki naj bi jo zdravstvena opozorila preprečevala.
- 35 Zato je treba na drugo vprašanje odgovoriti, da je treba člen 8(3), prvi stavek, Direktive 2014/40 razlagati tako, da zdravstvena opozorila na zavojčku ali kakršni koli zunanji embalaži tobačnega izdelka niso „prekrita“ v smislu te določbe zgolj zato, ker je ta izdelek v prodajnem avtomatu shranjen tako, da ga od zunaj nikakor ni mogoče videti.

Stroški

- 36 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (peti senat) razsodilo:

- 1. Člen 8(3), prvi stavek, Direktive 2014/40/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 3. aprila 2014 o približevanju zakonov in drugih predpisov držav članic o proizvodnji, predstavitvi in prodaji tobačnih in povezanih izdelkov in razveljavitvi Direktive 2001/37/ES**

je treba razlagati tako, da

prodaja tobačnih izdelkov prek prodajnih avtomatov, v katerih so zavojčki teh izdelkov shranjeni tako, da jih ni mogoče videti od zunaj, spada pod pojem „dajanje na trg“ v smislu te določbe.

- 2. Člen 8(3), prvi stavek, Direktive 2014/40**

je treba razlagati tako, da

zdravstvena opozorila na zavojčku ali kakršni koli zunanji embalaži tobačnega izdelka niso „prekrita“ v smislu te določbe zgolj zato, ker je ta izdelek v prodajnem avtomatu shranjen tako, da ga od zunaj nikakor ni mogoče videti.

Podpisi